

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Професійна етика в управлінській діяльності
Викладач (-і)	Наталія ШАЛІМОВА, доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету, професор кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Контактний тел.	+38(0522) 390-464
E-mail:	shalimovans@kntu.kr.ua
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська / англійська (одна тема). Рік викладання – 2022/2023, 2023/2024.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Спеціальних пререквізитів не потребує.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна етика в управлінській діяльності» є формування у здобувачів цілісної системи знань щодо професійних цінностей та вимог професійної етики в управлінській діяльності.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування компетентностей, важливих для застосування принципів професійної етики в процесі управлінської та дослідницької діяльності;
- теоретична та практична підготовка здобувачів до процесів прийняття рішень на основі принципів професійної етики.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- вимоги, основні положення професійних етичних кодексів, міжнародних та вітчизняних документів, які регламентують етичні положення в практичній діяльності управлінці, менеджерів, професійних бухгалтерів, незалежних та державних аудиторів, контролерів, податкових інспекторів та державних службовців, межі їх застосування та основні компоненти професійних цінностей в професійній діяльності;
- основні теорії та концепції в сфері моделей економічної людини, економічної злочинності, корупції та конфлікту інтересів, професійної етики з метою забезпечення дотримання принципів професійної етики в управлінській діяльності в науковій та виробничій сферах;

вміти:

- застосовувати знання етичних положень в науково-дослідній та практичній діяльності;
- виявляти зони етичних суперечностей та конфліктів в професійній діяльності, визначити методи їх розв'язання на основі системного наукового світогляду;
- формувати думку щодо рівня дотримання норм етичних кодексів, існування етичних конфліктів;
- застосовувати запобіжні заходи щодо зменшення впливу етичних конфліктів та конфліктів інтересу;
- розроблювати політику та процедури стосовно дотримання етичних вимог при формуванні внутрішньої системи контролю якості, забезпечувати якість професійної, управлінської та дослідницької діяльності;
- використовувати положення етичних кодексів в конкретних практичних ситуаціях під час взаємодії та спілкування з представниками професійних груп різного рівня (експертами, консультантами, аудиторами, контролерами тощо);

набути соціальних навичок (soft-skills):

- уміння формувати власну думку та приймати обґрунтовані рішення;
- комунікативних навичок, навичок презентації матеріалу, взаємодії в команді.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Розвиток теорій та концепцій в сфері професійної етики

Тема 1. Модель людини в економічній та соціальній теоріях

Тема 2. Конфлікт інтересів в системі економічних відносин, відносинах власності та управлінській діяльності

Тема 3. Сучасні прояви конфлікту інтересів в управлінській діяльності

Тема 4. Корупція та шахрайство в управлінській діяльності

Тема 5. Становлення та розвиток професійної етики управлінців, менеджерів, незалежних експертів

Тема 6. Фундаментальні етичні принципи

Змістовий модуль 2. Забезпечення дотримання професійної етики та врегулювання конфлікту інтересів

Торіс 7. Policies and procedures of auditing firms regarding compliance with independence requirements while conducting engagements

Тема 8. Етичні принципи та організація роботи внутрішніх аудиторів в системі корпоративного управління

Тема 9. Етичні принципи професійних бухгалтерів в бізнесі

Тема 10. Етика в професійній діяльності державних аудиторів та контролерів

Тема 11. Управління корпораціями та методи врегулювання внутрішніх конфліктів інтересів

Тема 12. Організація системи застережних заходів в управлінні корпораціями з метою усунення та врегулювання конфліктів інтересів при взаємодії із зовнішніми суб'єктами

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, участь у розв'язанні кейсів, ситуаційних завдань, оцінювання письмових робіт (есе) та їх презентацій, письмовий контроль у вигляді тестів.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 року №2258-VIII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

2. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року №1700-VII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1700-18#Text>
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_c16#Text
4. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту. URL: <https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/IPPF%202013%20Ukrainian.pdf> (дата звернення 08.08.2021).
5. Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції №5 від 2 квітня 2021 року «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції» . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0005884-21#Text>
6. Code of Ethics. URL: https://na.theiia.org/standards-guidance/Public%20Documents/IPPF_Code_of_Ethics_01-09.pdf
7. Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards). 2020 Edition. URL: https://www.ifac.org/system/files/publications/files/IESBA-English-2020-IESBA-Handbook_Web-LOCKED.pdf
8. Давидов Г.М. Аудит : теорія і практика: Монографія. Кіровоград : ТОВ «Імекс-ЛТД», 2006. 324 с.
9. Запобігання конфлікту інтересів у діяльності органів системи Міністерства внутрішніх справ [Текст] : метод. рек. / [А. Б. Фодчук, О. М. Стрільців, І. Г. Гаман та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 72 с. URL: https://www.naiou.kiev.ua/files/zakon_ukr/metod_rek/metod_06122019.pdf
10. Міжнародний Кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності). Видання 2018 року. URL: <https://mof.gov.ua/uk/download/page/3245>
11. Оподаткування юридичних осіб та аудит в сфері оподаткування: навчальний посібник / І. К. Дрозд, В. М. Іванков, О. А. Магопець, Г. Б. Назарова, В. В. Шалімов, Н. С. Шалімова / за редакцією Н.С. Шалімової. К. : «ТОВ Видавництво «Сова», 2017. 524 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7433>
12. Посібник ОЕСР з питань врегулювання конфліктів інтересів на державній службі. URL: <https://www.oecd.org/gov/ethics/49106140.pdf>
13. Професійна етика бухгалтера: підручник. С.Ф. Голов, Я.В. Голубка, В.М. Костюченко, Р.В. Кузіна, Л.В. Чижевська. Житомир, ПП Рута, 2022. 260 с. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/8043>
14. Суб'єкти господарювання: оподаткування, контроль та аудит: навчальний посібник / Г.М. Давидов, І.К. Дрозд, В.М. Іванков, О.Л. Макеєва, О.А. Магопець, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова / за редакцією Г.М. Давидова. К.: «ТОВ Видавництво «Сова», 2016. 590 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/7434>

15. Шалімова Н.С. Соціально-економічні аспекти аудиту: теорія і практика. Кіровоград: ТОВ «ІмексЛТД», 2012. 672 с. URL: <https://www.cceol.com/search/book-detail?id=467028>
16. Шалімова Н.С., Кузьменко Г.І., Андрощук І.І. Незалежність як обов'язковий принцип роботи зовнішніх та внутрішніх аудиторів: вимоги та механізм дотримання. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2022. Випуск №2 (125). С. 200-220. URL: <http://www.econom.stateandregions.zp.ua/archive?id=153>
17. Auditing Ethics in the UDITING ETHICS IN THE PUBLIC SECTOR. A general overview of SAI's practices. EUROSAI June 2014. URL: https://www.eurosai.org/handle404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/materials/TFAE_paper-Auditing-Ethics-in-Public-Sector.pdf
18. Shalimova N., Kuzmenko H. Independence as a Mandatory Principle of Internal Auditors. *Innovative Economics and Management*. 2022. Vol. 9, No1. P.64-74. URL: <https://iem.ge/ojs/index.php/journal/article/view/80>

Рекомендовані курси неформальної освіти:

1. Coursera. Forensic Accounting and Fraud Examination / West Virginia University. <https://www.coursera.org/learn/forensic-accounting#about>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування, Протокол № 1 від « 28 » серпня 2023 р.